

Pomoc osobom uprawnionym do alimentów – zmiany w ustawie



Komentarz
Wzory dokumentów
Akty prawne

Magdalena **Januszewska** Anna **Kawecka**
Krzysztof **Światała** Krystyna **Tymorek**
Magdalena **Wilczek-Karczewska**

BIBLIOTEKA
POMOCY
SPOŁECZNEJ

Pomoc osobom uprawnionym do alimentów – zmiany w ustawie

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Warszawa 2016



Wolters Kluwer



Tekst pochodzi z Serwisu Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Stan prawny na 1 stycznia 2016 r.

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Agnieszka Dymkowska

Redaktor merytoryczny

Izabela Baranowska

Łamanie

Kamila Tomecka

Projekt okładki i stron tytułowych

Studio Kozak

Ilustracja na okładce

© *iStockphoto.com/mstay*

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawoLubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄZKI

© Copyright by

Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-264-9939-5

Wydane przez:

Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Część I

Kalendarium zmian do ustawy o pomocy osobom uprawnionym

do alimentów (Krystyna Tymorek)	11
1. Zmiana od 18 września 2015 r. – ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 1302).....	11
2. Zmiana od 1 stycznia 2016 r.	16
2.1. Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1359)	16
2.2. Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1217 z późn. zm.).....	23

Część II

Komentarze praktyczne – omówienie poszczególnych zmian 25 |

1. Zmiany w zakresie egzekucji zobowiązań dłużnika alimentacyjnego oraz podziału środków pochodzących z egzekucji oraz definicji świadczeń nienależnie pobranych (<i>Anna Kawecka</i>).....	25
1.1. Egzekucja zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec skarbu państwa z tytułu świadczeń wypłaconych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów	27
1.2. Definicja świadczeń nienależnie pobranych	30
1.3. Tryb dochodzenia świadczeń nienależnie pobranych	32
1.4. Zmiana w zakresie działań podejmowanych wobec dłużnika alimentacyjnego.....	34
2. Informatyzacja działań w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego (<i>Magdalena Wilczek-Karczewska</i>).....	36

2.1. Zmiany w postępowaniu w przedmiocie zatrzymania dłużnikowi alimentacyjnemu prawa jazdy przez właściwego starostę (art. 5 pkt 2 u.z.ś.r.).....	37
2.2. Zmiany w zakresie dokumentowania stanu faktycznego (w tym dochodu) w sprawach przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego (art. 5 pkt 3 u.z.ś.r.).....	38
2.3. Minister właściwy do spraw rodziny jako organ właściwy w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego	45
2.4. Uwagi końcowe	46
3. Omówienie nowelizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do funduszu alimentacyjnego w kontekście teleinformatyzacji organów administracji publicznej (<i>Krzysztof Świtała</i>)	50
4. Świadczenia alimentacyjne z gminy – postępowanie (<i>Magdalena Januszewska</i>).....	54
4.1. Uprawnieni do świadczeń.....	55
4.2. Bezskuteczność egzekucji.....	57
4.3. Śmierć dłużnika alimentacyjnego	58
4.4. Kryterium dochodowe	58
4.5. Ustalanie dochodu	59
4.6. Utrata i uzyskanie dochodu	60
4.7. Wysokość świadczeń	64
4.8. Przesłanki negatywne.....	65
4.9. Postępowanie wnioskowe	66
4.10. Okres świadczeniowy	68
4.11. Organ właściwy do wydania decyzji i postępowanie	69
4.12. Nienależnie pobrane świadczenia.....	70
4.13. Świadczenia po śmierci uprawnionego	72

Część III

Wzory dokumentów (Anna Kawecka)	73
1. Wzór zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia, że świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest świadczeniem nienależnie pobranym, i zobowiązania do zwrotu tego świadczenia	73
2. Wzór decyzji w sprawie ustalenia, iż dane świadczenie jest świadczeniem nienależnie pobranym, i zobowiązania do zwrotu	74
3. Wzór decyzji w sprawie przyznania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego.....	77
4. Wzór decyzji w sprawie odmowy przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego	80

5. Wzór informacji o terminie rozpoczęcia realizacji ostatecznej decyzji wójta gminy oraz o terminach wypłaty świadczeń 83

Część IV

Akty prawne 84

1. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 859 z późn. zm.) 84
2. Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 1302) – wybór przepisów: art. 1, art. 4–10 119
 - 2.1. Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 1302) – wybór 126
3. Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1359) – wybór przepisów: art. 5, art. 8–11 145
 - 3.1. Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1359) – wybór 156

WYKAZ SKRÓTÓW

- k.k.** – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.p.a.** – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- u.p.d.o.f.** – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
- u.p.o.u.a.** – ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 859 z późn. zm.)
- u.s.d.g.** – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.)
- u.ś.r.** – ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.)
- u.z.o.u.a.** – ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 1302)
- u.z.ś.r.** – ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1359)

————— Część I —————

KALENDARIUM ZMIAN DO USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

1. Zmiana od 18 września 2015 r. – ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 1302)

Co się zmienia: Ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 1302) **zmieniono:** art. 2 pkt 17 lit. e, art. 2 pkt 18 lit. e, art. 23 ust. 2, art. 23 ust. 4, art. 23 ust. 8, art. 24 ust. 1, art. 27 ust. 3, art. 27 ust. 4, art. 27 ust. 6, art. 27 ust. 7 pkt 1, art. 27 ust. 8, art. 27 ust. 9, art. 27 ust. 10, art. 28 ust. 1, art. 28 ust. 2, art. 31 ust. 4; **dodano:** art. 2 pkt 7 lit. f, art. 2 pkt 17 lit. ea, art. 5a, art. 23a, art. 27 ust. 8a, art. 27 ust. 11; **uchylono:** art. 2 pkt 1, art. 27 ust. 2, art. 27 ust. 5, art. 27 ust. 7 pkt 2.

Czego dotyczy zmiana: Nowelizacja wprowadza likwidację egzekucji administracyjnej należności od dłużników alimentacyjnych, a pozostawia wyłącznie egzekucję sądową wobec takich dłużników.

Dotychczasowa możliwość prowadzenia egzekucji zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec skarbu państwa z tytułu świadczeń wypłaconych w razie bezskuteczności egzekucji alimentów, przez komorników sądowych i w trybie egzekucji administracyjnej, nie spowodowała poprawienia egzekucji należności, powodowała natomiast koszty po stronie organu wypłacającego świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Przyjęto rozwiązanie, zgodnie z którym 40% kwoty należności ściąganych w trybie egzekucji powinno stanowić dochód własny gminy organu

właściwego wierzyciela, a pozostałe 60% i odsetki będą stanowić dochód budżetu państwa.

Ujednociono przepisy dotyczące sposobu ustalania przybycia i utraty źródła dochodu w ustawach: z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 859 z późn. zm.) oraz z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.), ponieważ osoby uprawnione do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są często również uprawnione do świadczeń rodzinnych.

Wobec likwidacji egzekucji administracyjnej należności od dłużników alimentacyjnych z ustawy wykreślono przepis dotyczący administracyjnego organu egzekucyjnego.

Za świadczenia wypłacone nienależnie uznano świadczenia wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z przyczyn niezależnych od organu, który wydał tę decyzję.

Za utratę dochodu uznano:

- 1) wyrejestrowanie pozarolniczej działalności gospodarczej lub zawieszenie jej wykonywania, oraz
- 2) utratę zasądzonych świadczeń alimentacyjnych w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do tych świadczeń.

Za uzyskanie dochodu uznano rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowienie jej wykonywania po okresie zawieszenia. Po otrzymaniu kolejnego wniosku organu właściwego wierzyciela o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, dotyczącego tego samego dłużnika alimentacyjnego, organ właściwy dłużnika przeprowadza z dłużnikiem alimentacyjnym wywiad alimentacyjny oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe.

W przypadku gdy organ właściwy dłużnika ustali na podstawie wywiadu alimentacyjnego lub oświadczenia majątkowego, że sytuacja dłużnika alimentacyjnego nie uległa zmianie, lub w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwi przeprowadzenie tego wywiadu lub odmówi złożenia oświadczenia majątkowego, organ właściwy dłużnika nie informuje właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego ani nie wszczyna postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, jeżeli poprzednio wydana decyzja o uznaniu dłużnika

alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych pozostaje w mocy.

Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń stała się ostateczna. Decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń nie jest wydawana, jeżeli od terminu ich pobrania upłynęło więcej niż 10 lat.

Organ właściwy wierzyciela, który wydał decyzję w sprawie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, może umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty.

Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić z tych rachunków organowi właściwemu wierzyciela na jego wniosek kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego przekazane po dniu śmierci osoby uprawnionej na ten rachunek albo instrument płatniczy. Zwrot tych kwot świadczeń z funduszu alimentacyjnego uznaje się za zwrot świadczeń nienależnie pobranych.

Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są zwolnieni od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa powyżej, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu właściwego wierzyciela dokonali z tych rachunków wypłat innym osobom i te wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub części oraz w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku poinformują o tym ten organ wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty. Zwrot kwot świadczeń z funduszu alimentacyjnego uznaje się za zwrot świadczeń nienależnie pobranych.

Organ właściwy wierzyciela może, bez zgody osoby uprawnionej albo jej przedstawiciela ustawowego, zmienić lub uchylić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczeń, egzekucja stała się skuteczna, osoba nienależnie pobrała świadczenia lub wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń.

Wszystkie publikacje z serii Biblioteka Pomocy Społecznej zostały przygotowane z myślą o praktykach i przeznaczone są dla pracowników socjalnych i pracowników administracji samorządowej. Ułatwią im wykonywanie obowiązków i pomogą znaleźć rozwiązania w kontrowersyjnych nieraz sytuacjach, z którymi mogą się zetknąć w swojej pracy.

W dziewiątej książce z tej serii omówiono bardzo istotne zmiany w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Część z nich weszła w życie 18 września 2015 r., a część zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2016 r.

Najważniejsza z nich dotyczy sposobu odzyskiwania od dłużników alimentacyjnych należności wobec Skarbu Państwa powstałych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego. Po nowelizacji należności te są egzekwowane wyłącznie w drodze egzekucji sądowej. Zmieniony został również sposób podziału środków pochodzących z egzekucji oraz definicja świadczeń nienależnie pobranych.

Autorzy przybliżają zasady związane z kolejnym etapem informatyzacji działań w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz związane z tym zmiany w zakresie dokumentowania stanu faktycznego (w tym dochodu), które zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2016 r. Od początku 2016 r. wejdą w życie również zmiany w postępowaniu w przedmiocie zatrzymania dłużnikowi alimentacyjnemu prawa jazdy przez właściwego starostę.

Wartość praktyczną opracowania wzmocniają zaprezentowane wzory dokumentów stosowanych w postępowaniu na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, do których należą m.in.:

- wzór zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia, iż świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest świadczeniem nienależnie pobranym i zobowiązaniu do zwrotu tego świadczenia
 - wzór decyzji w sprawie ustalenia, iż dane świadczenie jest świadczeniem nienależnie pobranym i zobowiązanie do zwrotu
 - wzór decyzji w sprawie przyznania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego
 - wzór decyzji w sprawie odmowy przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego
 - wzór informacji o terminie rozpoczęcia realizacji ostatecznej decyzji wójta gminy oraz o terminach wypłaty świadczeń
- oraz przykłady obrazujące prawidłowe sposoby interpretacji przepisów.

Publikacja zawiera również pełny tekst omawianej ustawy ze stanem prawnym na 1 stycznia 2016 r. wraz z uzasadnieniem zmian legislacyjnych.



9788326499395 W01P01

cena 69 zł (w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

ISBN 978-83-264-9939-5



9 788326 499395